

- В.Б., Дьякова В.Г.; под ред. проф. Н.П.Любушина. – М: ЮНИТИ-ДАНА, 2009. – 471 с.
3. Ковальов В.В. Анализ хозяйственной деятельности предприятия. / В.В.Ковальов. – М., 2004. – 348 с.
 4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 2 «Баланс». Затверджено наказом Міністерства фінансів України від 31.03.99 р. №87.// Офіційний вісник України. – 1999. – №25
 5. Садовська І. Б. Бухгалтерський облік: навч. посібник / Луцький національний технічний ун-т. – Луцьк: Навчально-видавничий відділ ЛНТУ, 2009. – 632с.

Науковий керівник: д.е.н., професор Пушкар М.С.

*Зяць Євген,
студентка групи РКзм-52*

УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕСУ УПРАВЛІННЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ

У сучасних умовах господарювання зростає необхідність підвищення ефективності виробництва шляхом удосконалення управління й запровадження нових форм його здійснення. Ефективне управління неможливе без реалізації усіх його функцій – організації, планування, обліку, аналізу, контролю, регулювання, координації, прогнозування, кожна з яких діє самостійно і водночас взаємопов'язано.

У науковій літературі та практиці господарювання багато уваги приділено розгляду кожної з основних функцій управління, що висвітлено в роботах Большакова А.С., Данилочкиної Н.Г., Євдокимова Ф. І., Мізіна О. В., Калюги Є.В., Райзберга Б. А. та інших. Найбільше відображення знайшли питання організації управління в підприємницьких структурах. Сформовано різні моделі управління, диференційовані за цілями, видами, масштабами діяльності суб'єктів господарювання та їх організаційно-правовими формами. Набули нового змісту питання обліку та аналізу результатів діяльності підприємств. Однак в умовах нестабільності та мінливості зовнішнього середовища недостатньо вирішеними й адаптованими до нових обставин господарювання залишилися проблеми прогнозування, планування і регулювання діяльності, а також пов'язана з ними функція контролю, поглибле-

не вивчення якої спостерігається в останні роки. Це підтверджує необхідність поглибленого дослідження методів, що використовуються для удосконалення процесу управління на вітчизняних підприємствах.

Кожна виробнича одиниця бізнесу будує свою діяльність, орієнтуючись на основний ключовий показник – стабільний прибуток.

Отримання прибутку на кожному підприємстві повинно досягатися шляхом використання сукупності методів, які розглянемо далі.

Одним із методів є метод розрахунку суми покриття, який широко застосовується у країнах з розвинутими ринковими відносинами, а на вітчизняних підприємствах поки що не знайшов широкого використання. Цей метод передбачає поділ витрат на постійні і змінні згідно класифікації витрат підприємства.

Інший метод – метод суми покриття (маржинального доходу). Використовуючи даний метод, слід користуватися показником суми покриття, вважаючи його інструментом прийняття рішень, зорієнтованим на ринок [2].

З метою вдосконалення процесу управління на підприємстві доцільно деталізувати розрахунки сум покриття за кожним із замовників, за типами споживачів, за тривалістю роботи обладнання тощо. У такому разі прийняття управлінських рішень буде підкріпленням відповідними розрахунками, а тому матиме науковий характер обґрунтування, що є надзвичайно важливим в сучасних умовах господарювання підприємств в Україні.

Одним із найпростіших і найефективніших методів, які використовуються для потреб управління, є метод беззбитковості. Він дає змогу встановити залежність фінансових результатів від витрат і обсягів виробництва (реалізації).

Важливими показниками, при використанні методу беззбитковості є операційний важіль, точка беззбитковості та зона безпеки.

Операційний важіль відображає співвідношення між сумою покриття та прибутком згідно формули (1):

$$W = Dm / G, \text{ де} \quad (1)$$

W – операційний важіль;

Dm – сума покриття;

G – прибуток.

Показник операційного важеля використовуються для виявлення сили впливу доходу від реалізації на зміну прибутку.

У процесі математичних перетворень формула (1) може видозмінюватись наступним чином:

$$W = (H + G)/G \quad (2)$$

$$W = (Dp - V)/G, \quad (3)$$

де H – постійні витрати;

V – змінні витрати на весь обсяг реалізації;

G – прибуток;

Dp – доход від реалізації.

Наведені формули свідчать, що із збільшенням суми постійних витрат операційний важіль діє сильніше.

Кожен відсоток зменшення доходу від реалізації дає все більший відсоток зниження прибутку, при чому сила операційного важеля зростає швидше, ніж збільшуються постійні затрати. І навпаки: при збільшенні доходу від реалізації (після проходження точки беззбитковості) сила впливу операційного важеля зменшується, оскільки кожен відсоток приросту доходу від реалізації дає все менший відсоток приросту прибутку (при цьому частка постійних витрат у загальній їх сумі знижується).

Невід’ємною складовою методики аналізу беззбитковості є визначення критичної величини, яка вказує на рівність доходу від реалізації і загальних витрат підприємства – точки беззбитковості.

Розрахунки точки беззбитковості здійснюються за формулами (4) та (5), які дають змогу одержати результат у вартісному та натуральному виразі відповідно:

$$T = Dp \cdot H/Dm \quad (4)$$

$$T = H/(p - v) \quad (5)$$

де T – точка беззбитковості;

Dp – доход від реалізації;

Dm – сума покриття;

H – постійні витрати;

v – змінні витрати одиниці продукції;

p – ціна реалізації одиниці продукції.

Знаючи величину точки беззбитковості, можна визначити точку безпеки, тобто можливість зниження обсягу реалізації, після якого підприємство потрапляє у зону збитків [6].

Для розрахунку показника зони безпеки використовується наступна формула (6):

$$Z = (Dp - T) / Dp \cdot 100 \%, \quad (6)$$

де Z – зона безпеки (%);

Dp – доход від реалізації;

T – точка беззбитковості у вартісному виразі.

Зазначимо, що якщо доход від реалізації опускається нижче точки беззбитковості, то фінансовий стан підприємства погіршується, створюється дефіцит ліквідних засобів.

Показник зони безпеки показує, на скільки відсотків можна знизити обсяг доходу від реалізації без серйозної загрози для фінансового стану підприємства.

Керівник підприємства не повинен ігнорувати використання методу аналізу беззбитковості, оскільки розглянута методика дозволяє на практиці приймати ефективні управлінські рішення при розв'язанні найрізноманітніших фінансово – господарських ситуацій.

Вважаємо, що не менш важливим для підприємства є метод аналізу відхилень. Він є одним із видів аналітичної роботи на підприємстві, результати якої є джерелом інформації, що використовується в системі управлінського обліку. Вміле і правильне використання інформації, яка міститься у величині відхилень, свідчить про успішне функціонування управлінського обліку та його орієнтації на «вузькі» місця діяльності підприємства.

Аналіз результатів за відхиленнями повинен формувати інформацію про відхилення та про ступінь їх впливу на величину кінцевого результату [4].

За результатами розрахунків необхідно встановити причини виникнення відхилень, визначити відповідальність окремих менеджерів за погіршення результативних показників, а також розробити заходи з метою уникнення негативних відхилень в майбутньому.

Удосконалення процесу управління на підприємстві повинно ґрунтуватися на науковій основі. Це передбачає використання розглянутого нами у публікації потужного інструментарію, що містить

велику сукупність методів та сприяє досягненню підприємством своїх оперативних та стратегічних цілей.

Список використаних джерел:

1. Большаков А. С. Управление финансовой стабилизацией предприятия / А. С. Большаков. – К.: Ника-Центр, Єльга, 2003. – 496 с.
2. Євдокимов Ф. І. Дослідження категорії «економічний потенціал промислового підприємства» / Ф. І. Євдокимов, О. В. Мізіна // Науч. труды ДонНТУ.– Сер.: экон. – 2004. – Вып. 75. – С. 54–59.
3. Калюга Є. В. Фінансово-господарський контроль в системі управління / Є. В. Калюга.– К.: Ельга, Ніка-Центр, 2002.
4. Контроллинг как инструмент управления предприятием / [под ред. Н. Г. Данилочкиной].– М.: Аудит, ЮНИТИ, 1999.
5. Мескон М. Х. Основы менеджмента: пер. с англ. М. Х. Мескон, М. Альберт, Ф. Хедоури. – М.: Дело, 2002.
6. Райзберг Б. А. Курс управления экономикой / Б. А. Райзберг. – СПб.: Питер, 2003.

Науковий керівник: к.е.н., доцент Голяш І. Д.

*Зубкевич Надія,
студентка групи РКзм-51*

РОЛЬ ОБЛІКУ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ

У діяльності промислового підприємства будь-якої форми власності важливе місце займає управління процесом виробництва та його витратами. Проблема управління актуальна для будь-якої системи господарювання, оскільки основною метою діяльності є отримання максимального прибутку, а можливості його одержання обмежені: з одного боку – витратами виробництва, а з іншого – попитом на виготовлену продукцію.

Проблемам регулювання витрат почали приділяти підвищену увагу, розуміючи, що, інформація про величину та структуру витрат, дозволить приймати ефективні управлінські рішення. Саме структура покаже яким витратам необхідно приділити більше уваги. Безумовно, як і будь-який інший, – процес управління витратами потре-